

Mødet den 15. Juni 1916.

Fraværende: Jakob Jensen og Samuelsen.

1. (J. Nr. 178—1916). Skrivelse fra Ministeriet for offentlige Arbejder, hvormed **Havnens Budget for 1916—17** tilbagesendes med sædvanlig **Paategning** om at have været forelagt Ministeriet.

Toges til Efterretning.

2. (J. Nr. 180—1916). Cirkulære af 31. Maj 1916 fra Justitsministeriet vedrørende **Refusion af Halvdelen af særlige Understøttelser, der maatte ydes afskedigede Distriktsjordemødre** i Henhold til Loven af 13. Juni 1914 § 13.

Toges til Efterretning.

3. (J. Nr. 140—1916). Udskrift af **Forhandlingsprotokollen for Besigtigelses- og Ekspropriationskommissionen** vedrørende **Arealerhvervelserne til Godsbanegaardsanlægget**. (1. Hefte).

Toges til Efterretning.

4. (J. Nr. 23^s—1916). Beretning om **Hjælpekassens Virksomhed** i 1915—16.

Toges til Efterretning.

5. (J. Nr. 98—1916). Indstilling fra Slagtehusudvalget angaaende fornyet Andragende fra Slagtermesterforeningen om at faa overladt **Kølehuset paa Slagtehuset** til Drift i indeværende Sommer.

Simonsen oplyste, at Andragendet i det væsentlige gik ud paa det samme, som Byraadet

havde forkastet for et Par Uger siden; Forskellen var kun, at Foreningen nu selv tilbød at anskaffe Motoren, mod at Kommunen indlagde Strøm. Da Udgiften i det væsentlige vilde blive den samme, kunde Udvalget indskrænke sig til at gøre opmærksom herpaa og iøvrigt meddele, at det overensstemmende med Byraadets Standpunkt havde tilbudt Slagterne at maatte benytte Kølehuset mod selv at drive det.

M i k a e l J o h a n s e n mente, at Slagtehusudvalget sidst havde taget det Standpunkt at gaa ind paa Slagternes Ønske, hvis de selv vilde anskaffe Motoren. Da de nu indvilligede heri og altsaa vilde nøjes med et Tilskud fra Kommunen af 6000 Kr., vilde Taleren foreslaa, at man bevilgede Andragendet, hvorved man for 3000 Kr. mindre end sædvanlig vilde opnaa at faa Kølehuset drevet, hvilket var af ret stor Betydning, særlig hvis Sommeren blev varm.

S i m o n s e n henviste til de af ham ved Sagens sidste Behandling anførte Tal, hvorefter der, hvis Kølehuset skulde drives, vilde blive en Difference paa Budgettet af ca. 35000 Kr. Hvis Byraadet vilde gaa med hertil, skulde Udvalget intet have der imod, men Byraadet maatte saa selv tage Ansvaret.

M i k a e l J o h a n s e n ansaa det for meget beklageligt, at Regeringen støttede Andelsslagterierne, saaledes at Svineslagtningen blev taget fra Byens Slagtere, navnlig da Andelsslagterierne ikke blev beskattet. I flere andre Byer, f. Eks. Horsens og Randers, havde man støttet Slagterne paa lignende Maade, som de nu androg om, og Aarhus burde ikke tage nogen Særstilling. Taleren maatte derfor fastholde sit Forslag.

Marthin Hansen ansaa det for rimeligt, at Slagterne selv betalte Kølehusets Drift. Naar man stillede Kølehuset til deres Disposition, maatte det være nok. Taleren kunde derfor anbefale, at Andragendet blev afslaaet.

Simonsen syntes, at Udvalgets Tilbud til Slagterne var meget respektabelt og antageligt for dem, idet man baade strøg 6500 Kr. til Forrentning og Amortisation og de 4000 Kr., som den sædvanlige Lejeindtægt androg. At man saa desuden skulde yde et Tilskud paa 6000 Kr. og installere elektrisk Strøm, var vel meget af det gode.

N. Joh. Laursen fandt, at Slagterne ikke tilstrækkelig havde oplyst, hvilken Værdi det havde for dem, at Kølehuset blev drevet. Dette maatte de godtgøre enten ved selv at bringe et betydeligt Offer eller paa anden Maade, før Taleren kunde gaa med til at bevilge deres Andragende. I Øjeblikket maatte Taleren stemme for at afvise Andragendet.

Mikael Johansen mente, at der forelaa tilstrækkelig Oplysning om, at Slagterne ikke kunde opbevare deres Kød fra den ene Dag til den anden, med mindre Kølehuset blev drevet. Dersom man vilde sikre Beboerne frisk Kød i Sommertiden, maatte man derfor hjælpe Slagterne i den Retning, de androg om.

N. Joh. Laursen maatte vedblivende mene, at Slagterne maatte dokumentere, hvilken Pris de satte paa, at Kølehuset blev holdt i Drift.

Indstillingen vedtoges.

6. (J. Nr. 177—1916). Andragende fra **Værgeraadet** for søndre Kreds om Bevilling af de fornødne Udgifter til Medlemmernes Deltagelse i et Møde i Nyborg den 22. og 23. Juni 1916.

Formanden anbefalede at bevilge Andragendet.

Niels Jensen spurgte, om Nordre Værgeraad ikke vilde med.

Formanden meddelte, at Nordre Værgeraad havde vedtaget kun at lade sig repræsentere af 2 Medlemmer, og at det havde Penge til at afholde den dermed forbundne Udgift. Da muligvis flere ønskede at deltage, kunde Taleren maaske faa Bemyndigelse til at bevilge et eventuelt lignende Andragende fra Nordre Værgeraad.

Simonsen fandt det rigtigst at stille begge Værgeraadens, saaledes at Nordre Værgeraad kom til at nyde samme Rejsegodtgørelse, som man nu bevilgede Søndre.

Formanden ansaa det for givet, at man maatte stille de to Værgeraad lige. Mødet havde betydelig Interesse for Værgeraadsmedlemmer.

Marthin Hansen forekom det, at man kunde indskrænke sig til at bevilge Rejseudgifter til 4 fra hver Kreds.

Simonsen oplyste, at Søndre Værgeraad havde overvejet Tanken om kun at sende nogle af sine Medlemmer, men at det havde forladt denne Tanke, fordi Værgeraadenes Sammensætning blev bestemt af fire Faktorer, nemlig Ministeriet, Lægerne, Lærerne og Byraadet, og fordi det gjaldt om, at samtlige Medlemmer havde det nødvendige Kendskab til det, Værgeraadene fik med at gøre. Det paagældende Møde var i Aar særlig baseret paa Værgeraadene.

Marthin Hansen kunde ikke se andet, end at fire Medlemmer fra hvert Værgeraad maatte være nok. Desuden maatte man forlange, at der fra hvert af Værgeraadene blev afgivet en Beretning om Mødet.

Mikael Johansen vilde ikke være med til at skabe Præcedens for, at alle 14 Værgeraads-medlemmer skulde rejse til dette Møde hvert Aar.

Simonsen oplyste, at det var 1. Gang i 10 Aar, at Værgeraadene kom med en saadan Anmodning. Enkelte Medlemmer havde før deltaget i disse Møder paa egen Regning.

Marthin Hansen syntes, at naar man bevilgede Rejseudgifterne for fire Medlemmer fra hvert Raad, maatte de andre rejse for egen Regning, hvis de havde Lyst til at deltage i Mødet.

Formanden fandt, at naar der blev stillet et saadant Ønske fra en Institution, der udførte et stort og nyttigt Arbejde, maatte man imødekomme det.

- Der bevilgedes de til den paagældende Rejse eventuelt for begge Værgeraad fornødne Udgifter efter de sædvanlige Regler for kommunale Rejser.
7. (J. Nr. 183—1916). Forslag fra Lønudvalget til **Overenskomst med Kommunens Arbejdere** samt **Redegørelse angaaende den af disse iværksatte Strejke.**

Møller erindrede om, at Overenskomsten af 1911 med Kommunens Arbejdere var blevet op sagt af disses Fagforening til Ophør den 1. April 1916. Der var i den Anledning i Marts Maaned blevet afholdt flere Forhandlingsmøder med Fagforeningens Bestyrelse eller et Udvalg af denne, uden at noget Resultat var blevet opnaaet, fordi Arbejderne stillede Krav om en Timeløn af 70 Øre foruden flere andre uacceptable Krav. Lønudvalget tilbød derefter at forhøje Timelønnen fra 55 Øre til 58 Øre og desuden flere andre Fordele for Arbejderne, men disse fastholdt deres Krav. Følgen blev da, at Udvalget fremsatte sit Forslag til Byraadet og fik det godkendt den 30. April.

Efter dette var der blevet arbejdet siden, og Udvalget havde tænkt, at Arbejderne vilde have været tilfreds dermed, men der var saa kommet Anmodning fra Dansk Arbejdsmandsforbund om ny Forhandling, hvilket Udvalget havde imødekommet i Haab om, at det vilde hjælpe, at en Forretningsfører fra Arbejdsmandsforbundet kom til Stede. Mødet blev afholdt den 20. Maj, og efter lange Forhandlinger gik Udvalget ind paa at forhøje Timelønnen til 60 Øre for om muligt saa at opnaa en Overenskomst, skønt en Del af Udvalgets Medlemmer i Grunden ikke fandt det fuldt forsvarligt at gaa saa højt, naar Hensyn toges til, hvad der blev betalt i andre Kommuner og af private Arbejdsgivere. Ogsaa andre Indrømmelser havde Udvalget gjort, men dog kom der intet Resultat af Mødet, idet Arbejderne forlangte en Time-løn af 60 Øre plus et fast Dyrtidstillæg af 5 Øre pr. Time i 3 Aar. Naar Udvalget ikke mente at kunne gaa med hertil, var det ikke, fordi dette i Øjeblikket betød mere end Udvalgets Tilbud, men dels fordi Udvalget mente at burde fastholde en retfærdigere Fordeling af Dyrtidshjælpen, og dels fordi det ikke om 3 Aar skulde kunne siges, at Timelønnen havde været 65 Øre. For Lygtetændernes Vedkommende forlangte Arbejderne ogsaa en større Forhøjelse, end Udvalget, som bød 26 Kr. og 28 Kr., kunde gaa med til. Til Oplysning skulde nævnes, at Lygtetænderne i Aalborg fik 14 Kr. om Ugen. Endvidere forlangte Arbejderne de gamle Voldgiftsregler opretholdt, hvilket Udvalget absolut ikke kunde gaa med til, da der saa aldrig vilde blive Tale om Voldgift i egentlig Forstand. Ved et nyt Møde sidste Tirsdag gentog Udvalget sit Tilbud med en lille Udvidelse for Rethusarbejdernes Vedkommende og tilbød at re-

ducere Antallet af Lygter i hvert af Distrikterne for automatisk Tænding fra 300 til 275 samt give et Dyrtidstillæg af 50 Kr. pr. Familie plus 25 Kr. for hvert Barn. En Familie med kun 3 Børn vilde derefter faa 125 Kr. i Dyrtidshjælp, medens et Tillæg af 5 Øre pr. Time kun vilde udgøre 120 Kr. For Lønninger paa 1400 Kr. og derunder udvidede Udvalget endda Tilbudet til 75 Kr. pr. Familie i Stedet for 50 Kr. og tilbød endvidere de løse Arbejdere 2 Kr. pr. Uge. Denne Form for Dyrtidshjælpen maatte Udvalget fastholde, fordi Dyrtiden utvivlsomt trykkede mest, hvor der var mange Børn. Tilbudet skulde saa gælde til næste 1. April med tilbagevirkende Kraft fra afvigte 1. April. Arbejderne fastholdt imidlertid, at de vilde have det garanteret for 3 Aar, hvad Udvalget ikke kunde gaa med til. Taleren havde i et her-værende Blad set, at Forretningsfører Dreyer til Bladet skulde have sagt, at Taleren ønskede Krig. Denne Opfattelse deltes sikkert ikke af nogen af Udvalgets Medlemmer, og det modsatte kunde da ogsaa snarere siges. Tirsdag Aften vedtog Arbejderne saa at erklære den nu iværksatte Strejke; med hvor stort Stemmetal vidste Taleren ikke. Spørgsmaalet var nu, om nogen udenfor den kommunale Arbejdsmandsforbund fandt denne Strejke berettiget. Taleren troede det ikke og mente at kunne bevise med Tal, at den absolut ikke var forsvarlig. Skønt der i København som Regel betaltes 2—5 Øre mere i Timen end i Provinsen, havde de kommunale Arbejdere der indtil 1. Oktober 1915 kun 26 Kr. 50 Øre pr. Uge, hvilket med en 9 Timers Arbejdsdag blev 49 Øre pr. Time, fra 1. Oktober 1915 var Ugelønnen 27 Kr. 90 Øre, altsaa 52 Øre pr. Time. Desuden kunde faste Arbejdere ikke gøre Fordring paa Akkord, og løse

Arbejdere havde kun 50 Øre i Timen. Ældre, ikke helt mobile Arbejdere kunde antages til 23 Kr. 90 Øre pr. Uge. I Aarhus vilde Timelønnen altsaa blive 12—15 % større. Paa Københavns Gasværk fik Retorthusarbejderne 5 Kr. 50 Øre pr. Vagt, her tilbød man 5 Kr. 45 Øre. I Aalborg var Timelønnen 45 Øre, i Horsens 40 Øre, i Randers 50 Øre, i Esbjerg derimod 56 $\frac{1}{4}$ Øre med 8 Timers Arbejdsdag. Dette var blevet vedtaget i 1914, antagelig med Aarhus som Forbillede. I Odense var Ugelønnen 24 Kr. med 9 Timers Arbejdsdag, medens man her tilbød 28 Kr. 80 Øre med 8 Timers Arbejdsdag. Heller ikke hos private Arbejdsgivere naaede man op til nær saa meget, som nu var tilbudt de kommunale Arbejdsmænd. Timelønnen for Murerarbejdsmænd var saaledes 48 Øre plus 3 Øre i Dyrtidshjælp, for enkeltes Vedkommende vist 50 Øre og lidt i Dyrtidstillæg, saa paa alle Punkter maatte det af Udvalget gjorte Tilbud kaldes særdeles godt. Dersom Kommunen havde været Medlem af Arbejdsgiverforeningen, vilde der derfor næppe være blevet Strejke denne Gang, idet man jo bød en Løn, der var fra 10—25 % højere end i andre Byer og hos private. Udvalgets Flertal havde endvidere tilbudt Arbejderne en længere Arbejdstid, hvorved de kunde forøge deres Indtægt, hvis de ønskede det. Naar Arbejderne andre Steder kunde arbejde 8 à 10 Timer, kunde de vel ogsaa i Aarhus. Grundlaget for Strejken maatte altsaa kaldes meget spinkelt, ja saa spinkelt, at man næsten skulde tro, at det var Sport for de kommunale Arbejdsmænd at strejke. Ingen kunde være i Tvivl om, hvem der bar Skylden for, at Tusinder maatte undvære Gas i en Tid som nærværende. Aarhus havde været saa heldig at faa Gaskul skønt til

meget høje Priser, og Spørgsmaalet var da, om Byen vilde finde sig i at undvære Gas, fordi et lille Antal Arbejdere stillede ganske urimelige Fordringer. Sikkert vilde Publikum bedømme Strejken paa rette Maade. Forhaabentlig kunde Strejken da ogsaa hurtigt sluttet; men den gav den Lærdom, at kommunal Drift ikke var heldig, saaledes at man maatte se at finde Udveje til at undgaa den Slags i Fremtiden. For Vej- og Kloakvæsenets Vedkommende kunde man gaa til at bortlicitere Arbejdet, hvad man utvivlsomt vilde spare en Del ved. Ganske vist vilde de kommunale Arbejdere saa blive overflødige, men de var selv Skyld deri. Selv om Strejken blev meget kortvarig, havde den dog kostet Byens Borgere ikke saa lidt, idet mange havde købt Petroleumssapparater, som de selvfølgelig ikke kunde komme af med igen. Skulde de saa blive ved med at benytte disse Apparater, vilde det skade Kommunen ved Gassalget. De eneste, der tjente ved Strejken, blev saaledes Isenkræmmerne. At Lønudvalgets Tilbud var blevet saa vidtgaaende, skyldtes Udvalgets Mindretal, idet Flertallet var gaaet med til mere, end det egentlig syntes om, fordi Mindretallet havde optraadt fuldt loyalt, og fordi man gerne vilde gaa enig til Byraadet. Udvalget vilde nu gerne have, at Byraadet vilde godkende dets Arbejde for at naa til en Overenskomst og det Forslag, det i saa Henseende havde stillet. Men et vilde Taleren bestemt hævde, nemlig at han aldrig vilde gaa med til at opfordre Arbejderne til ny Forhandling eller til at betale mere end tilbudt. Hvis Arbejderne ønskede ny Forhandling, maatte de komme til Udvalget, som nu havde gjort sit sidste Bud.

Christensen udtalte, at Strejken vel nok var kommet som en Overraskelse for Byens Borgere. I de senere Aar havde man i Aarhus Kommune gennemført Lønninger, der kunde forsvares, og Talerens Parti havde søgt at bøde paa Arbejdsløsheden ved at faa Arbejdstiden forkortet. Hr. Møller havde ganske Ret i, at Forhandlingerne var blevet ført loyalt fra begge Sider i Udvalget; naar der ikke var opnaaet Enighed, laa det i flere Forhold. Da Talerens Parti var i Flertal i Byraadet, gennemførte det 8 Timers Arbejdsdagen og hævede Timelønnen noget, fordi man mente, at der i den kortere Arbejdstid tildels blev udført lige saa meget Arbejde som i den længere. Nu var der kommet et andet Flertal med et andet Syn paa disse Forhold. Hr. Møller havde paavist, at Timelønnen her var højere end andre Steder; det var imidlertid ikke Timelønnen, men Aarsfortjenesten, der var det afgørende i saa vanskelige Tider. Uden at gaa til andre Byer kunde det paavises, at der i flere Brancher efter de ny Overenskomster var Ugelønningerne paa 32 Kr.—36 Kr., medens Udvalgets Tilbud til de kommunale Arbejdere lød paa 28 Kr. 80 Øre og Dyrtidstil læget iberegnet paa 30 Kr. 80 Øre. Efter Forholdene var det ikke nogen stor Løn. Udvalgets Mindretal havde gjort alt muligt for at naa det for Arbejderne bedste Resultat og saaledes, at Konflikt kunde undgaas, og da det havde naaet at faa Flertallet med til en Timeløn paa 60 Øre foruden forskellig andet, mente det at have naaet, hvad der kunde naas. Overfor dem, der var tilbøjelige til at give Mindretallet Skylden for, at der ikke var naaet videre, kunde det da hævdes, at Mindretallet havde gjort alt, hvad der stod i dets Magt, og vel ogsaa faaet Flertallet med til noget

mere, end det havde ønsket. Da det hele syntes at briste, havde Taleren fremsat den Tanke at garantere Arbejderne et Dyrtidstillæg af 2 Kr. pr. Uge i 2 Aar. Binde Byraadet for længere Tid kunde man ikke godt, da der skulde være Byraadsvalg næste Aar. Det skulde indrømmes, at en Dyrtidshjælp som af Flertallet vedtaget var mere retfærdig end en Dyrtidshjælp paa 2 Kr. pr. Uge til alle Arbejderne, men da disse ansaa denne Form for bedre, syntes der ikke at være særlig Grund til at fastholde den anden Form. Derfor havde Taleren fremsat sin Tanke, men hverken Flertallet eller Arbejderne gav Tilsagn om at tiltræde den. I Aftenmødet var de Herrer Møller og Mikael Johansen ikke til Stede, hvorfor Forslaget ikke kunde drøftes indgaaende, men Taleren vilde nu henstille til Byraadet, om der ikke med Talerens Forslag som Grundlag kunde være Anledning til at foranledige et Møde afholdt i Aften mellem Arbejdernes Repræsentanter og Udvalget. Det gjaldt om hurtigst muligt at faa Konflikten hævet. Spørgsmaalet om Voldgiftsreglerne havde efter Talerens Mening spillet en altfor stor Rolle ved de førte Forhandlinger. Det var klart, at det vilde være utilfredsstillende for Arbejderne, hvis Voldgiften kom til at bestaa af 3 Arbejdsgivere og 1 Arbejder, men naar man var klar over det, maatte man ogsaa indrømme, at det vilde være utilfredsstillende for den anden Part, om Voldgiften blev sammensat af 3 Arbejdere og 1 Arbejdsgiver. Da Kommunens Haandværkere fik ny Overenskomst, fandt heller ingen paa at gøre Ophævelser over den ny Maade at sammensætte Voldgiften paa. Naar der tilmed i de sidste 7 Aar kun havde været 3 Sager til Voldgift, var det ret uforstaaeligt, at Voldgiftsspørgsmaalet skulde være en Hovedgrund

til, at der intet Resultat var kommet af Forhandlingerne. Arbejderne havde stillet Forslag om, at Byraadet skulde udpege 2 Mand af Arbejdsgiverforeningen til Voldgiftsmænd, i Stedet for, at Arbejdsgiverforeningen selv skulde vælge dem, og dette Forslag kunde Mindretallet godt tiltræde og anbefale Flertallet at gaa med til.

Møller fandt, at Hr. Christensen kom noget i Modsætning med sig selv ved samtidig at sige, at der blev udrettet lige saa meget i 8 Timer som i 9, og at Arbejdsløsheden blev indskrænket ved at forkorte Arbejdstiden. Taleren kunde ikke gaa med til at forandre den tilbudte Dyrtidshjælp til 2 Kr. pr. Uge i 2 Aar, da det i Virkeligheden vilde sige en Timeløn af 65 Øre. Da der let kunde findes Arbejdsgivere, der havde Arbejderinteresser, kunde Taleren heller ikke anbefale, at man tiltraadte den forandrede Form for Voldgiftens Sammensætning. Talereren og vistnok hele Flertallet gik overhovedet ikke med til at yde mere end allerede tilbudt. Hvis Arbejderne ønskede Forhandling, maatte de anmode derom og tiltræde det gjorte Tilbud.

Christensen havde kun sagt, at der i 8 Timer blev udført tildels det samme Arbejde som i 9 Timer. Hr. Møllers sidste Udtalelse var i Virkeligheden et Ultimatum, men et saadant førte ikke til frugtbar Forhandling, og det syntes altsaa kun at dreje sig om et Magtspørgsmaal. Taleren vilde dog atter henstille at optage Forhandling paa det af ham nævnte Grundlag. Naar de to Voldgiftsmænd skulde udpeges blandt Arbejdsgiverforeningens Medlemmer, behøvede man ikke at frygte for at faa nogen, der gik Arbejdernes Ærinde.

P. Petersen hævdede, at hele Udvalget havde været villigt til at yde det mest mulige, som Forholdene tillod, men at der maatte træffes en Grænse, da Aarhus ikke kunde staa saa meget foran de andre Byer. Skylden for Konflikten maatte søges i, at man i sin Tid indførte 8 Timers Arbejdstid, uden at den samtidig blev indført i andre Byer og Virksomheder. Man kom derved ind paa en Skrue uden Ende, og de private Arbejdsgivere blev undergivet et Pres, der vanskeliggjorde dem Konkurrencen med Arbejdsgiverne i andre Byer. Desuden bevirkede Ordningen stor Tilstrømning af løse Arbejdere her til Byen, hvilket forøgede Udgifterne for de forskellige Understøttelseskasser. Man var i det hele taget kommet til det Puukt, at det ikke gik an at strække sig længere.

Møller bemærkede, at Forslaget var stillet af det samlede Udvalg, som vist ogsaa var enig i, at det ikke vilde strække sig videre. Taleren vilde gentage, at han ikke vilde gaa med til en Timeløn paa 60 Øre plus 5 Øre pr. Time i Dyr-tidstillæg, fordi dette vilde betyde 65 Øre i Time-løn, og fordi Dyr-tidshjælpen intet skulde have med Timelønnen at gøre. Hvis Arbejderne ønskede Forhandling, maatte de anmode derom og føre Forhandlingen paa Basis af, at de tiltraadte Ud-valgets Tilbud.

Mousten fandt det let for Flertallet at sige, at den anden Part havde Skylden; Arbejderne knnde maaske med samme Ret sige, at Flertallet havde Skylden. Taleren kunde ikke indse, at Arbejdernes Fordringer var urimelige, og ejheller, at der var synderlig Forskel paa dem og det, der blev dem budt. Dyr-tiden havde bevirket en For-dyrelse af 30—40%, men Arbejdernes Forlangende

udgjorde højst 20 % Tillæg, saa Arbejderne vilde alligevel være ringere stillet end før Krigen. Konflikten var en ret alvorlig Sag, navnlig for Gasværkets Vedkommende. De sunde Mennesker kunde vel nok klare sig uden Gas, men det var værre med de syge baade ude i Byen og paa Hospitalerne. Lægerne havde saaledes meddelt, at de ikke kunde foretage Operationer, da de behøvede Gas til Stirilisering af Instrumenterne. Da der var saa lille Forskel paa, hvad der blev forlangt, og hvad der blev budt, vilde Taleren henstille, at man fik det Møde i Stand, som Hr. Christensen havde foreslaaet, og han vilde endvidere henstille til Arbejderne at gaa ind paa det, der blev budt. Taleren vilde særdeles gerne unde dem noget mere, men han troede ikke, det kunde opnaas.

Møller bemærkede, at det var Dyrtid for alle, men at ikke alle fik Dyrtidshjælp; mange mindre næringsdrivende fik det saaledes ikke. Naar Arbejderne vilde gaa ind paa Tilbudet, hvad Hr. Moustén jo anbefalede dem, behøvedes der intet Møde, men kun en Erklæring fra Arbejderne.

Det foreliggende Forslag tiltraadtes.

8. (J. Nr. 183—1916). Forslag fra Lønudvalget om at opslaa indtil **10 Pladser som Retorthusarbejdere** med Lønning efter 9. Lønklasse og om at opslaa **Pladser som Gasværksarbejdere** med Lønning efter 12. Lønklasse.

Møller udtalte, at Udvalget havde anset det for sin Pligt at gøre, hvad det kunde for at faa Gasværket i Gang snarest muligt, og at Flertallet derfor havde averteret efter Arbejdere. Der havde allerede meldt sig en hel Del, hvilket ikke var saa underligt, da det var gode Pladser. Flertallet vilde nu gerne have Byraaadets Godkendelse af, at det havde opslaaet Pladserne, samt Lov til at

antage Folk. Selv om Strejken blev hævet, vilde det ikke være helt forsvarligt ikke at have nogle maanedslønnede Folk, idet der maatte træffes saadanne Foranstaltninger, at Gasværket kunde holdes i Gang, hvilket kunde lade sig gøre med 5—6 Mand, i hvert Fald i nogen Tid. Flertallet vilde gerne have det saaledes, at der kunde antages Folk næste Morgen, hvis der ikke straks efter Byraadmødet kom Meddelelse fra Fagforeningen om, at Strejken var hævet.

Christensen kunde ikke anbefale, at man paa nærværende Tidspunkt foretog dette Skridt. Hvis man ønskede Fred, skulde man ikke antage Strejkebrydere. Naar det ikke drejede sig om mere, end der var Parterne imellem, vilde Flertallet forhaabentlig finde det bedre at faa Sagen ordnet uden at importere den Slags Folk. Gasværkets Drift maatte vel nok kunne sikres uden den Fremgangsmaade.

Simonsen bemærkede, at i forrige Sag havde Socialdemokraterne godkendt det, der var forelagt af det samlede Udvalg. Taleren havde stemt for Godkendelsen, fordi han vidste, at hans Partifæller i Udvalget havde gjort alt for at skaffe Arbejderne det mest mulige, og fordi de ansaa Tilbudet for antageligt. I den foreliggende Sag maatte Taleren slutte sig til Hr. Christensen, idet han troede, at man i Byens Interesse stod sig ved at være lidt forsigtig. Han talte ikke her paa de kommunale Arbejderes Vegne, men som Repræsentant for de Borgere, der havde valgt ham. Det gjaldt om ikke at lade Magtbrynden løbe af med sig, saa det var beklageligt, at Hr. Møller stillede sig saa afvisende til at optage ny Forhandling. Her var Tale om, at Udvalgets Flertal forlangte Godkendelse af noget, der vilde irritere. Naar

Hr. Møller ikke vilde gaa med til ny Forhandling, var Mindretallet magtesløst, saa Taleren skulde kun meget indtrængende henstille at være forsigtig og ikke fortage sig Skridt, der kunde vanskeliggøre ordnede Forhold. Selv om det lykkedes i Øjeblikket at faa Folk til disse Pladser, blev det ikke organiserede Folk, og uorganiserede bidrog ikke til at fremme godt Samarbejde. Selv om Fler-tallet mente at have et godt Tag nu, var det ikke udelukket, at der kunde komme Komplikationer som Følge af det Skridt, man vilde foretage, og saadanne skulde helst undgaas. Man skulde ikke foregribe noget ved at give den Bemyndigelse, som Flertallet ønskede.

Møller mente, at naar Hr. Simonsen havde været med til at godkende Udvalgets Tilbud, maatte han ogsaa være med til at ville de Midler, der førte til Maalet, og dette var at faa Gas hurtigst muligt. Dersom Arbejderne gik ind paa Tilbudet i Aften, vilde Bemyndigelsen ingen Betydning faa, men gjorde de ikke det, vilde man være lige vidt i Morgen, hvis man ikke til den Tid kunde antage andre Folk. Der var ikke Tale om Magtbrynde fra Talerens Side, men kun om at skaffe Borgerne Gas. Det var næppe venlige Tanker, Husmødrene skænkede dem, der var Skyld i Strejken. Fik man ikke maanedslønnede Arbejdere, vilde man til enhver Tid være udsat for Strejke. De Folk, der blev antaget som maanedslønnede, kunde ikke kaldes Strejkebrydere. Naar Hr. Moustén beklagede, at der ikke kunde skaffes Gas til Hospitalerne, maatte han stemme for Forslaget.

Moustén maatte gøre opmærksom paa, at Arbejderne ikke havde brudt nogen Overenskomst, og at man derfor ikke kunde gaa ud fra, at der

kunde blive Strejke til enhver Tid. Forøvrigt kunde der vel findes andre Udveje end den foreslaaede til at holde Gasværket i Gang.

Møller vilde gerne vide, hvilke andre Udveje der var. Der maatte Folk til at holde Gasværket i Gang, og naar de gamle Folk ikke vilde, maatte der antages nye.

Forslagene vedtoges med 11 Stemmer mod 7.

